

Illustreret Tidende.

Nr. 42.]

Udkommer hver Søndag.

Kjøbenhavn den 15. Juli 1860.

2 Rdlr. Kvartalet.

[1te Bind.

Indhold.

Johan Georg Forchhammer. — Ugens Politik. — Breve fra Paris, IV. V. Erofta. — Dyrtidsorden paa Island. — Meddelelser af blandet Indhold. — En Soroman paa Land. I.

Johan Georg Forchhammer.

Naturens adle Dyrter begjærer ei den Strands,
Der falmer i Eibernes Bunde;
Han agter kun og ønsker og søger den Glænde,
Der tver fra Ewighedens Strande.
C. P a u c h (Naturforføret 1860).

Vi skulle ikke gaae tilbage til „de gamle Eider“, hvor fristende det end kunde være at dvæle baade ved vor første store Palmefanger efter den lutheriske Kirkeformelse, Præsten Hans Thomassen fra Hvgum (1532—73), og ved „Troens Alenobies“ samt „Evanjelangens“ milde og fromme Forfattere, Biskop Hans Adolf Broer son fra Randrup (1694—1764), tilligemed de mange andre Hædermænd, som ligge imellem hine To; — vi skulle lade det heroe ved det allerlidste Hundrebaar, for kortelig at vise, hvad Sønderjylland har ydet dansk Kunst og dansk Bidskabelighed. Og selv her kunne vi langt fra være fuldstændige, da Stoffet i saa Fald vilde overvælde baade os og vore Læsere. Vi sankt ikke Af: uden smaalig Søgen give vi kun, hvad der strax og umiddelbart fremstiller sig selv for vor Erindring. — Altsaa: Johannes Ewald, vor lyriske og dramatiske Digtekunstens høitbegavede Ætterne, var en Søn af en Sønderjyde (fra Høist ved Tønder), og selv sendtes han til Universitetet fra Slesvigs Latinskole. Sprogforskeren og Kritikeren B. H. F. Abrahamson, Medudgiveren af vore „Kæmpeviser“ og „Udvalgte danske Viser“, samt selv Forfatter til flere gode Viser (saasom: „Min Søn, om Du vil i Verden frem, saa luk!“) var født i Slesvig By, men vilde for ingen Pris hedde en Slesviger; han kaldte sig stadig selv en Sønderjyde. Adam Dehlschlæger, „Nordens Digterkong“, var jo vistnok født i Kjøbenhavn, men hans Fader var fra det sydligste Sønderjylland, fra Egernsørdeegnen, hvor Slægten havde boet godt og vel i et Par Hundrebaar. Choralbogens Forfatter, den snitlige Synge- mester S. D. C. Zinck, var født i Husum. Den kraftige, selvstændige og aandrige Maler N. S. Carstens var født i St. Jørgen ved Flensborg, og hans Samtidige, Historiemaleren C. A. Lorenzen, den berømte Forfatter til det hollandske Galleri, var født i Sønderborg paa Als. Stifteren af den nyere danske Malerskole, den alsidige og dog saa eienbommelig grunddanske C. B. Eckersberg, lige stor som Historiemaler, Genremaler, Portraitmaler og Marinemaler, var født i Barmas; men hans Samtidige, C. A. Jensen, i mange Aar en af vore frugtbarste og mest yndede Portraitmalere, var født i Bredsted. Den lærde og aandrige Konsthænder og Archæolog, Georg Zoëga, paa en Maade den, som indviede Thorvaldsen i Oldtidens Dannelse, var en Præsteson fra Daler. Shakespeares fortræffelige Oversætter, Skuepilleren B. T. Foer som, var en Præsteson fra Østerrinnet. Biskop P. D. Boisen, der har haft saa betydningsfuld og glædelig en Indflydelse paa hele vor Almueundervisning, var født af en sønderjydske Bondeslægt i Emmerlev ved Tønder. I selve Tønder fødtes den berømte Naturforsker J. C. Fabricius, hvortilmod Abildgaards dygtige Efterfølger som Veterinærskolens Forstander, Botanikeren og Veterinæren Erik Viborg, var født i Vedsted. Forfatteren til „Deleonomisk Plantelære“ og Udgiveren af atten Hefter af „Flora Danica“,

den dygtige Botaniker og elskede Universitetslærer J. B. Horneman, var født i Marstal paa Vro; og den lærde Physiolog J. D. Herholdt, lige berømt som theoretisk og praktisk Læge, var en Søn af Amtsskirurgen i Nabeeraa. Den dygtige Finantsmand J. N. Tetens, der døde af Sorg over Kjøbenhavns Bombardement og Flaadens Tab, var fra Eidersted (Tetenbøl), og C. S. R. Christiani, der stiftede det berømte folkelige Opdragelsesinstitut paa Kjøbenhavns Vesterbro, havde netop lige saa jydlig en Bugge (Norbj i Svansø). — Skulle vi endnu minde om, at iblandt dem, som forinden det blodige Oprørs Udbrud førte den haardnakke og heltselige Kamp for Sønderjyllands Dansthed, var den lærde og conseqvente Statsretslærer, den frugtlose og sandhedsfjærlige Professor P. D. R. Paulsen, en Kjøbmands søn fra Flensborg, medens Sønderjyllands hjætte Historiker, Herredsfoged C. B. T. v. Wimpfen, var fra Vidsborg, og Formanden for de forskjellige slesvigiske Foreninger, ligesom den stadige Formand for det skandinaviske Selskab, den lærde og dygtige Tæget, Professor S. N. Clausen, er jo vistnok selv født i Maribo, men hans Fader, den for sin Tid ualmindelig veltalende Stiftsprovst S. G. Clausen, var født i Karlum ved Tønder af

en gammel sønderjydske Slægt. Nis Lorenzen, den første, som heisede Danebrog i den slesvigiske Stænderforsamling, var fra Riholt ved Haderslev, men Claus Jaspersen, hvem vi fremsor nogen Anden kunne takke for, at Petitionen om dansk Retsprogs Indførelse gik seirrig gennem den nævnte Stænderforsamling, var født paa Bredsted tæt ved Eidergrønden; og Peter Hjørt Lorenzen, som „blev ved at tale Dansk“, trods Hjemmetydskernes Had og Haan og rasende Trusler om bogstavelig Udfastning af Stænderfælen, var født i selve Slesvig By, og det af en Slægt, som i det mindste har havt hjemme i Sønderjylland i et Par Hundrebaar. Dog — hele Kampen for Sønderjyllands Dansthed førtes jo paa sønderjydske Grund udelukkende af Sønderjyder, hvis Bugge snart havde gaaet lidt nordligere, snart lidt sydligere. Stænderforsamlingens „Sybsfjerne“ var lige saa ægte sønderjydske, som udenfor Stænderne enten Hans Nissen, Laurits Skau, Hans Krüger, Claus Mannicus, S. H. Kruse, P. C. Koch, Fred. Fischer og — hvem kan opregne dem Alle, som stode troe og usforfarbede under det Danebrog, der ganske vist var dalet ned fra Himlen til enhver af dem, ligesaa fuldt som til enhver af os an-

Johan Georg Forchhammer,
Conferentsraad, Prof. ved Kjøbns. Universitet. N. af D. og D. M. osv.